

โครงการตำราลำดับที่ 70

คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เศรษฐศาสตร์

ภาษี

ECONOMICS

of

TAXATION

อริภัทร มุกิตาเจริญ

สารบัญแบบละเอียด

คำนำ

ส่วนที่ 1 ประเด็นพื้นฐานของเศรษฐศาสตร์ภาษี

บทที่ 1 แนวคิดพื้นฐานของเศรษฐศาสตร์ภาษี

- 1.1 จุดมุ่งหมาย
- 1.2 เศรษฐศาสตร์ภาษีคืออะไร
- 1.3 ความสำคัญของโครงสร้าง และนโยบายภาษี
- 1.4 หลักการพิจารณานโยบายภาษี
- 1.5 ประเภทต่าง ๆ ของภาษี
  - 1.5.1 ภาษีรายได้
  - 1.5.2 ภาษีทรัพย์สิน
  - 1.5.3 ภาษีการบริโภค
- 1.6 ภาพรวมของระบบภาษีไทย
- 1.7 แบบฝึกปฏิบัติ และประเด็นการสนทนาแลกเปลี่ยนมุมมองของผู้เรียน
- 1.8 สรุปสาระสำคัญ
- 1.9 แหล่งค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ 2 พื้นฐานการวางแผนภาษีและความแน่นอนของภาษี

- 2.1 จุดมุ่งหมาย
- 2.2 ประเภทของการวางแผนภาษี
- 2.3 การวางแผนภาษีและการหลบเลี่ยงภาษี
- 2.4 การต่อต้านการหลบหลีกเลี่ยงภาษีอากร และความแน่นอนของภาษี
- 2.5 แบบฝึกปฏิบัติ และประเด็นการสนทนาแลกเปลี่ยนมุมมองของผู้เรียน
- 2.6 สรุปสาระสำคัญ
- 2.7 แหล่งค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ 3 ภาวะภาษี	26
3.1 จุดมุ่งหมาย	27
3.2 ภาวะภาษีตามกฎหมาย และภาวะภาษีทางเศรษฐศาสตร์	27
3.3 บทบาทของความยืดหยุ่นต่อการกำหนดภาวะภาษี	31
3.4 การศึกษาภาวะภาษีโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์	33
3.5 แบบฝึกปฏิบัติ และประเด็นการสนทนาแลกเปลี่ยนมุมมองของผู้เรียน	34
3.6 สรุปสาระสำคัญ	34
3.7 แหล่งค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม	35
บทที่ 4 ภาษี และประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ	36
4.1 จุดมุ่งหมาย	37
4.2 ภาษีส่งผลต่อต้นทุนประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจได้อย่างไร	37
4.3 บทบาทของความยืดหยุ่นต่อการกำหนดขนาดของต้นทุนประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ	40
4.4 ทฤษฎีระบบภาษีที่มีประสิทธิภาพที่สุด (Optimal Taxation)	44
4.4.1 ทฤษฎี Optimal Commodity Taxation	44
4.4.2 ทฤษฎี Optimal Income Taxation	46
4.5 แบบฝึกปฏิบัติ และประเด็นการสนทนาแลกเปลี่ยนมุมมองของผู้เรียน	47
4.6 สรุปสาระสำคัญ	48
4.7 แหล่งค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม	48
บทที่ 5 รายจ่ายภาษี	50
5.1 จุดมุ่งหมาย	51
5.2 นิยามของรายจ่ายภาษี	51
5.3 ความสำคัญของรายจ่ายภาษี	52
5.4 การประมาณการขนาดของรายจ่ายภาษี	53
5.5 ผลกระทบของรายจ่ายภาษีต่อผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจ	56
5.6 แบบฝึกปฏิบัติ และประเด็นการสนทนาแลกเปลี่ยนมุมมองของผู้เรียน	59
5.7 สรุปสาระสำคัญ	59
5.8 แหล่งค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม	59

ส่วนที่ 2 ภาษีและธุรกิจ

บทที่ 6 การจัดเก็บภาษีจากรายได้ของนิติบุคคล

- 6.1 จุดมุ่งหมาย
- 6.2 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีจากรายได้ของนิติบุคคล
  - 6.2.1 ภาษีเงินได้และประเภทของธุรกิจ
  - 6.2.2 สาเหตุของการจัดเก็บภาษีจากเงินได้นิติบุคคล
- 6.3 โครงสร้างภาษีเงินได้นิติบุคคล
  - 6.3.1 ฐานภาษี
  - 6.3.2 อัตราภาษี
  - 6.3.3 นโยบายภาษีเพื่อส่งเสริมการลงทุน
- 6.4 การประมาณการขนาดของแรงจูงใจภาษีสำหรับการลงทุน
- 6.5 ผลกระทบของภาษีต่อการตัดสินใจลงทุน
- 6.6 แบบฝึกปฏิบัติ และประเด็นการสนทนาแลกเปลี่ยนมุมมองของผู้เรียน
- 6.7 สรุปสาระสำคัญ
- 6.8 แหล่งค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ 7 SMEs และภาษีแบบอิงกับขนาดธุรกิจ

- 7.1 จุดมุ่งหมาย
- 7.2 นิยามของวิสาหกิจขนาดกลางและย่อม
  - 7.2.1 นิยามของสสว.
  - 7.2.2 นิยามของกรมสรรพากร
- 7.3 สิทธิประโยชน์ภาษีสำหรับ SMEs
- 7.4 การกองตัว (Bunching) ที่ Tax notch
- 7.5 สิทธิประโยชน์ภาษี SMEs และพฤติกรรมธุรกิจ
- 7.6 แบบฝึกปฏิบัติ และประเด็นการสนทนาแลกเปลี่ยนมุมมองของผู้เรียน
- 7.7 สรุปสาระสำคัญ
- 7.8 แหล่งค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ 8 การจัดเก็บภาษีจากรายได้ของบุคคลธรรมดา	92
8.1 จุดมุ่งหมายและแผนการสอน	93
8.2 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีจากรายได้ของบุคคลธรรมดา	93
8.3 โครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของไทย	94
8.3.1 ฐานภาษี	94
8.3.2 อัตราภาษี	95
8.3.3 การให้สิทธิประโยชน์ภาษีแบบลดหย่อน	96
8.4 ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและการตัดสินใจทำงาน	98
8.5 แบบฝึกปฏิบัติ และประเด็นการสนทนาแลกเปลี่ยนมุมมองของผู้เรียน	103
8.6 สรุปสาระสำคัญ	104
8.7 แหล่งค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม	104

บทที่ 9 ภาษีและการออมของคน	106
9.1 จุดมุ่งหมาย	107
9.2 รัฐจัดเก็บภาษีจากการออมและการลงทุนของคนไทยอย่างไร	107
9.3 การออมและการลงทุนผ่านระบบภาษีของคนไทย	110
9.4 แรงจูงใจภาษีส่งผลอย่างไรต่อการตัดสินใจลงทุนระยะยาว	112
9.5 แบบฝึกปฏิบัติ และประเด็นการสนทนาแลกเปลี่ยนมุมมองของผู้เรียน	115
9.6 สรุปสาระสำคัญ	116
9.7 แหล่งค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม	116

บทที่ 10 การประเมินความก้าวหน้าของภาษี	118
10.1 จุดมุ่งหมาย	119
10.2 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการประเมินความก้าวหน้าของภาษี	119
10.3 การเปรียบเทียบระดับความเหลื่อมล้ำ	120
10.4 การวิเคราะห์กระจายตัวของผลประโยชน์ภาษีและภาระภาษี	124
10.4.1 กรณีศึกษาที่ 1: การปรับโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในปี 2560	124
10.4.2 กรณีศึกษาที่ 2: การปฏิรูปโครงสร้างภาษี (Broad tax reform)	129
10.5 แบบฝึกปฏิบัติ และประเด็นการสนทนาแลกเปลี่ยนมุมมองของผู้เรียน	133
10.6 สรุปสาระสำคัญ	133
10.7 แหล่งค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม	133

ส่วนที่ 4 ภาษีระหว่างประเทศ

บทที่ 11 หลักภาษีระหว่างประเทศ และการหลบเลี่ยงภาษีระหว่างประเทศ

- 11.1 จุดมุ่งหมายและแผนการสอน
- 11.2 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับภาษีระหว่างประเทศ
- 11.3 หลักการในการจัดเก็บภาษีเงินได้ระหว่างประเทศทางทฤษฎี
- 11.4 หลักการในการจัดเก็บภาษีเงินได้ระหว่างประเทศทางปฏิบัติ
(Worldwide vs. Territorial Income Tax System)
- 11.5 ภาษีซ้อนในบริบทภาษีระหว่างประเทศ และการบรรเทาในทางเศรษฐศาสตร์
  - 11.5.1 การบรรเทาภาระภาษีซ้อนทางเดียว (Unilateral relief of double taxation)
  - 11.5.2 การบรรเทาภาระภาษีซ้อนแบบทวิภาคี (Bilateral relief of double taxation)
- 11.6 การหลบเลี่ยงภาษีระหว่างประเทศ
  - 11.6.1 การตั้งราคาโอน (Transfer pricing)
  - 11.6.2 การกำหนดทุนต่ำ (Thin capitalization)
  - 11.6.3 นัยสำคัญของการโยกย้ายกำไรเพื่อหลบเลี่ยงภาษีข้ามชาติในไทยและอาเซียน
- 11.7 แบบฝึกปฏิบัติ และประเด็นการสนทนาแลกเปลี่ยนมุมมองของผู้เรียน
- 11.8 สรุปสาระสำคัญ
- 11.9 แหล่งค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ 12 การจัดเก็บภาษีจากกิจกรรมดิจิทัล

- 12.1 จุดมุ่งหมาย
- 12.2 ความท้าทายหลักของการจัดเก็บภาษีจากกิจกรรมดิจิทัล
- 12.3 รูปแบบธุรกิจของบริษัทดิจิทัลในไทยและนัยทางภาษี
  - 12.3.1 จัดทะเบียนบริษัทในไทยเพื่อดำเนินกิจการหลัก
  - 12.3.2 จัดทะเบียนบริษัทในไทยเพื่อให้บริการสนับสนุนแต่ไม่ได้ดำเนินกิจการหลัก
  - 12.3.3 ไม่ได้จัดทะเบียนบริษัทในไทย
- 12.4 ประเภทของภาษีดิจิทัล และนัยทางเศรษฐศาสตร์
  - 12.4.1 ภาษีทางอ้อม
  - 12.4.2 ภาษีทางตรง

ส่วนที่ 5 ภาษีและการบริโภค

บทที่ 13	การจัดเก็บภาษีจากการบริโภค	176
13.1	จุดมุ่งหมาย	177
13.2	ภาพรวมของภาษีและการบริโภค	177
13.3	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม	178
13.3.1	หลักการและนิยามของภาษีมูลค่าเพิ่ม	178
13.3.2	Zero-rating และ Exemption	179
13.3.3	การประเมินประสิทธิภาพของการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม	179
13.3.4	ข้อได้เปรียบและเสียเปรียบของภาษีมูลค่าเพิ่ม	180
13.4	ความแพร่หลายและความสำคัญของภาษีมูลค่าเพิ่ม	181
13.5	กลไกการตรวจสอบภาษีด้วยตนเอง (Self-enforcement mechanism) ของภาษีมูลค่าเพิ่ม	184
13.6	ผลของเกณฑ์การลงทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มต่อพฤติกรรมของธุรกิจ	188
13.7	แบบฝึกปฏิบัติ และประเด็นการสนทนาแลกเปลี่ยนมุมมองของผู้เรียน	192
13.8	สรุปสาระสำคัญ	192
13.9	แหล่งค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม	192
บรรณานุกรม		194
เกี่ยวกับผู้เขียน		198
ดัชนี		202